

Izhaja dvakrat na teden v štirih izdanih, in sicer: vsakotek in petek, zjutranje izdaje opoldne, večerno izdaje pa ob 5. uri popoldne, in stane z „Gospodarskim Listom“ in s kako drugo uredniško izredno prilogo vred po pošti prejmana ali v Gorici na dom pošiljana:

Vse leto gld. 6.—
pol leta 3.—
četrt leta 1.50
Posamične številke štanejo 6 kr.

Naročnino sprejema upravnništvo v Gosposki ulici št. 9 v Gorici v „Goriški Tiskarni“ A. Gabršček vsak dan od 8. ure zjutraj do 6. zvečer; ob nedeljah pa od 9. do 12. ure. Na naročila brez doposlane naročnine se ne oziramo.

„PRIMOREC“ izhaja neodvisno od „Soče“ trikrat mesečno in stane vsa leto gld. 1.20.

„Soča“ in „Primorec“ se prodajata v Goriški tobakarni Schwarz v Solski ulici in Jellersitz v Nunski ulici; — v Trstu v tobakarni Lavrenčič na trgu della Caserma in Pipan v ulici Ponte della Fabbra.

SOČA

(Večerno izdanje).

Uredništvo in odpravnništvo se nahaja v Gosposki ulici št. 9 v Gorici v II. nadst. zadej. — Urednik sprejema stranke vsak dan od 11. do 12. ure popoldne.

Dopisi naj se pošiljajo le uredništvu. Naročnina, reklamacije in druge reči, katere ne spadajo v delokrog uredništva, naj se pošiljajo le upravnštvu.

Neplačanih pisem ne sprejema ne uredništvo ne upravnništvo.

Oglasi in poslanice

se računajo po petit-vrstah, če tiskano 1-krat 8 kr., 2-krat 7 kr., 3-krat 6 kr. vsaka vrsta. Večkrat po pogodbi. — Večje črke po prostoru.

Naročnino in oglase je plačati loco Gorica.

„Goriška Tiskarna“ A. Gabršček tiska in zalaga razor „Soče“ in „Primorca“ še „Slovansko knjižnico“, katera izhaja mesečno v suopisih obsežnih 5 do 6 pol ter stane vsetno 1 gld. 80 kr. — Oglasi v „Slov. knjižnici“ se računajo po 20 kr. petit-vrstica.

Odgovorni urednik in izdajatelj Ivan Kavčič v Gorici.

Bog in narod!

„Gor. Tiskarna“ A. Gabršček (odgov. lv. Meljavec) tiska in zal.

„Slovenci in Italijani“.

„Ite et docete omnes gentes.“
Sv. Matija.

Pod takim zaglavjem je priobčil tržaški „Mattino“ v ponedeljek prav obširen članek, ki je tako zanimiv pojav, da ga ne moremo prezreti. — Med evropskimi narodi gotovo ni bolj barabskega časopisja, kakor je italijansko na Primorskem in v Dalmaciji. To presega v nesramnosti in lažljivosti, v obrekovanju in natolcevanju, najneverjetnišo mero skrajno propalega potepuharstva, katero že davno ne pozna več najprimitivnejših znakov srama in poštenosti.

„Pensiero Slavo“ je začel izhajati v francosčini edino radi tega, ker je izdajatelj, sicer velik častilec Dantejevega jezika in naroda, konečno vendarle dospel do zalostnega prepričanja, da italijansko ljudstvo ima tako časopisje, kakoršno zasluži, a da s to sodrjo ni mogoče niti zaresno polemizovati. — Zategadel so nam prav značilni taki pojavi v kateremkoli laškem listu, ki so vsaj pravični Slovanom, kaj li še, ako so jim naravnost simpatični in ujm v prilog. In članek v „Mattino“ je v tem pogledu „bela vrana“, da se čudimo, kako da je sploh prišel v javnost. Vemo sicer, kakošni uplivi so merodajni pri „Mattino“, da lahko sumimo, kakošnega izvira je omenjeni članek, ali prav za to je še toliko bolj vreden, da si ga ogledamo nekoliko natančneje.

Članek omenja v pričetku, da vse evropsko časopisje se je bavilo z zadnjimi izgedi med Slovenci in Italijani, seveda, da se je mnogo pretiravalo. — „Mattino“ v tem pogledu ni povedal polne resnice, ker izgrede so vzročali tudi sami avstrijski Italijani proti „bratom“ iz Italije! Dalje tudi polipa na lahko „kakovzane irredentovce“ (cosidetti irredenti), neznatno četeo (— quel piccolo ed insignificante drappello —), ki širijo med ital. ljudstvom nekake predsodke nespametne antipatije, ki pozneje vsplante v nasprotja in bedaste mrznje. — Taka in podobna vzgoja laškega ljudstva deseza tudi zaježeni sad. Čititelji morejo biti zadovoljni z vspehom. Mrznja plemenska — odio di razza — (nam-

reč proti Slovanom) se je razširila in pridobiva trdne korenine.

„Mattino“ razlaga dalje vzroke, zakaj je prišlo do takih odnošajev.

Zgodovinsko dejstvo je, pravi, da se nezaupno gleda razširjanje (!!) tega mladega (!) slovenskega plemena, ki izvira od onih starih Slovanov, kateri so narekovali Karlu Velikemu: Mittamus eos — sclavos — in talia deserta loca ubi, sine vestro damno valeant remanere.

Zadnji čas, modruje „Mattino“ dalje jako nerodno, se pojavlja med Slovenci v okolici (— misli torej edino Slovence v tržaški okolici —) neki čuden nemir: počenja so zavedati starosti svojega plemena, in nekaterniki se dajo vsled tega zavesti k demonstracijam . . . Tu torej ni stal ves narod proti narodu, marveč bili so le posamičniki (alcuni individui), ki so razgrajali itd. — In tu se „M.“ povspne do resnične izjave, namreč: Časnikarska poročila laška so pa zamolčala, da vsi izgredniki niso bili Slovenci, da celo, da Slovencev je bilo manj od drugih pretirancev (— che anzi questi erano in minor numero degli altri esaltati —).

Ko se je doznalo, da ubijalec cesarice je bil Lah in se je pojavljala vsled tega mrznja proti ital. narodu, tedaj smo mi Lahji odgovarjali, da ves narod ne more biti odgovoren za zločin posameznika. Slovenski narod zdaj z isto pravico pravi, da ves narod ne more biti odgovoren za čine posamičnikov.

O vzrokih izgrede govori dalje, da se bili dvojni, namreč umor cesarice in vsled posebnih razmer nastala mrznja proti Italijanom.

Kako je nastala ta mrznja, pripoveduje bitstveno tako-le:

Dandanes je Italijanom obče priljubljen izrek: taci slavo (molci Slovan!), kakor da je ta beseda zasramovanje; taci slavo: kakor da bi bila sramota, biti sin tega plemena! In po ulicah in trgih se razlega ta beseda, vsako uro, vsako minuto, na tisoče in tisoče krat, in pridajajo se jej vsi pomeni zasmehevanja, zaničevanja, zasramovanja.

Obšel je dvorano naokrog, enkrat, dvakrat, naposled se je jel vznemirjati. Čemu Iras tako odlašala?...

Ogledoval si je znovič podobe v tlaku, toda sedaj se mu niso videle več tako zale. Obstal je vsaki hip ter poslušal šelest korakov. Toda nič in nič!...

Se le sedaj ga je jela ta tišina vznemirjati. Odganjal je od sebe nemir in nezaupnost, toda ti občutki so se neprestano vračali.

Iras si brzkone barva svoje obrvi, ali pa nemara vpleta bisere v svoje krasne lase. Tolažil se je, da čim dalje čaka na njo, tem zašla se prikaže njegovim očem ter se pomirjal s to mislijo.

Da si prikrajša čas, je vzel v roke jeden svetilnik ter ga jel pozorno ogledovati. Bilo je to zares umetno delo. Na bronastem vnožju, predstavljajočem oltar, je stala ženska, zažigajoča darove. Ta podoba je bila kaj mično izrezana; krona palmovih listov nad njeno glavo pa je držala pet zlatih svečnikov.

Po ogledanju tega umetnega dela je Ben-Hur neprestano napenjal siuh, hoteč zaslišati tudi najmanjši šum. Toda palača je bila gluha kakor grob.

Kaj, ko bi se bila pripetila kaka pomota? Ne! To ni mogoče... Fantina je bila poslala Egipčanka, a to poslopje je bilo brezidvomno palača Ildernee. Med tem se je

(„Mattino“ je tu očividno resnico še umetel, ker je psovko ščavo zamenil za slavo!)

Nasi italijanski otroci se nauče ta izrek s prvimi črkami alfabeta, in oni vedó, da je to psovka, zaljenje; in kedar se razjeze na služabnico, na služabnika itd., tedaj poskočijo na noge in zabrusijo v obraz oni: slava, slavo (bolje: ščava, ščavo!) — In „M.“ vpraša: Ali je to lepó, plemenito, vspodbudno?! (— zares: na „čast“ je to laški kulturi!) — „M.“ opravičuje Italijane, češ, da takó so se naučili in takó znajo, ne da bi pri tem ozbiljneje mislili, ne da bi pomislili, da Slovan je ime naroda, ki je enak vsem drugim, še več, ki je bogat na čednostih, katere so drugi — nekdaž že veliki in slavni — morda že zgubili ali jiti stanovitno zgublajo, — in da Slovan je dvignil zastavo, na kateri stojita zapisani dve besedi: mir — delo: delo, ki je podlaga sreči vseh narodov.

Te besede naj bi si Lahji zapisali za uho!

Na to preide „M.“ na dve znameniti osebi slovanskega rodu in misljevja, kateri mora visoko čislati vsak Italijan.

Ves svet tiči v orožju; oboroženi mir požira milijarde, uničuje blagostanje vseh narodov; ves svet zdiluje pod težo militarizma in gleda s strahom v prihodnost, ako se bo to še nadaljevalo.

Ali čuj glas od severja, ki kliče: „Razorožite se, razorožite se!“ In ta glas je takó mogočen, da ga čujejo vse kronane glave, ki odgovarjajo: „Dá, dá mir! Mir, ker le v njem je iskati zmogostavja pravemu napredku!“ — Klic velikega Slovana je vzročil čudežno gibanje, in v kratkem morda bo razoroženje dovršen čin in ves civilizovani svet bo pel slavo in hvalo carju Nikolaju II.!

Mladi napolski princ je našel na Cetinju divno Cvetko, katero je resadil na vrt krasne Italije, da jo kedaj ponudi svojim narodom: — svojim narodom, ki so omamljeni vsled razkošnega duha Margerite. To Cvetko s Črnogore so italijanski narodi pozdravljali z radostjo in oduševljenostjo. In klicali so:

vspomnil, na kak tajnostni način so se odprla pred njim in zaprla za njim vrata, ko je prestopil ta prag.

„Pojdem pogledat“, je zašepetal. Stopal je lahno, a vendar je odmev njegovih korakov, odmevajoč po dvorani, napolnil ga s čudnim strahom.

Stresel je vrata, toda rimski zapah jih je močno držal. Stresel jih je enkrat, dvakrat, trikrat, toda močni podvoji se niso niti ganili. Kri mu je šinila v glavo. Stal je, ne znajoč, kaj mu je počiti.

Torej so ga zvalili semkaj nalašč?... Kdo v Antijohiji bi imel vzrok mu škodovati? Messala.

A ta palača Ildernee? V predveži je videl zares Egipt, v mramornatem slavoloku Atene, toda tu, v „atriumu“, je bil Rim. Vse naokrog je tudi kazalo, da je lastnik bil Rimljan.

Grič, na katerem je stala palača, se je res nahajal v sredini mesta in takšen kraj ni bil dobro izbran za izvršitev nekakršnega nasilja; toda uprav v tem je Ben-Hur spoznal znorelo, izzivajočo predrznost svojega sovražnika. V tem hipu se mu je zali „atrium“ z vso svojo gizdo zdel kot nekaka gnusna past. Misel, da je zašel v mrežo, ga je delala besnega.

Na desni in leve strani te dvorane je bilo nekoliko dverij, držočih brzkone v spal-

„Salve, o bella slava, piena l'anima di letizia — salve o vezzosa che sarai la continuatrice dell'opera di Margherita di Savoia, che sederai sul di lei trono, che diverrai sovrana e madre nostra. Evviva la bella rosa del Montenegro, evviva la slava nostra regina!“

Ime Jelene Črnogorske je danes v sreč in na ustnicah Italijanov: danes princesinja, jutri kraljica in mati kraljeva, v njo so vprta čustva vse Italije, v njo stavlja naša sosednja zaveznica vse svoje nade za prihodnost! (— Za to smo Slovani torej vendarle dobri! Vladarske stolčke, ki se majajo, mora podpreti slovanska kri!)

Na te dve osebi v slovanskem svetu opazarja „M.“ Italijane, in jih opominja, naj pomislijo na to, ko hoté graditi slovansko ime, naj pomislijo, da grde ob enem vso Italijo, kateri blatijo najdražji zaklad — bodočo slovansko kraljico!

Dalje svetuje „M.“, naj bi začeli Italijani proučavati slovansko zgodovino, da bi spoznali Slovane, kakoršni so v resnici!

Res je sicer, pravi „M.“, da Slovence v tržaški okolici ni zamenjati s pravimi Slovani (!); oni so še jako priprosti in surovi (rudi e primitivi), toda oni so domačini tržaške občine.

Kaj je torej naloga onih, ki imajo v rokah mestne vaje? Ali morda ono, da učé zaničevati te svoje brate, ker niso dosegli one stopnje omike, katero bi morali imeti? — Ali pa morda ono, da bi dognali, s kakošno vse drugačno mero se je postopalo s Slovenci nasproti drugim davkoplačevalcem.

(Ta izjava laškega lista je vredna, da si jo zapomnimo!)

Na to prijema takozvane laske liberalce in progresiste, češ: vi ste očetje in vaša je dolžnost, da enako skrbite za vse otroke, torej tudi za Slovence! Vi ste krivi, ako so Slovenci v okolici zaostali na lestevici omike, zakaj se ne držite reka: „Pojdite in učite vse narode!“

V obče pa, pravi „M.“, mi Italijani moramo lepo ravnati s Slovenci, naj si jih sma-

nice. Ben-Hur jih je po vrsti skušal odpreti, toda zamán. Zamogel je zares razbijati ter klicati na pomoč, toda za to je bil prepoznos. Naposled je razvidel, da ga semkaj niso zaprli za to, da bi mu dovolili kar tako oditi.

V sedel se je na jeden naslonjač ter si prizadeval, premisliti hladnokrvno svoj položaj.

Bil je jetnik — o tem ni bilo več dvoma, toda čegav? Sicer pa iz kakega namena so ga zaprli?...

Kaj ko bi bilo to Messalovo delo?...

Ozre se okrog.

Ne manjka mu sredstev za branbo; vsak stol, vsak svečnik, vse, karkoli se da vzeti v roke, more mu služiti za odvrnitev napada.

Dá, toda tice moré véasih z gladom v zlatih kletkah... Ne, on se ne dá tako zlepa spraviti s sveta. Bron in mramor mu poslužita pri prekobalenju vrat, močan je, a obup inabesnota podvojiata njegove moči.

Messala ni mogel semkaj priti. On itak nikdar več ne bo hodil, kajti pohabljenec je, kakcr Simonides. Vsekako pa je znal podkupiti zdrave nogé in krepke roke...

Ha! raj pridejo njegovi najemniki, on bo znal poskusiti se z njimi, on, prvi borilec na vsem vzhodu, dá, celo v Rimu!...

BEN-HUR.

Roman iz časov Kristusa.

ANGLEŠKI SPISAL LUDVIK WALLACE

Prevod. Podravski.

(Drugi zvezek).

(Dalje).

PETA KNJIGA.

Vsa oprava se je odbijala na mramornatem tlaku kakor v prozornih valovih tihega jezera. Skozi velik predor v stropu je dohajala solnčna svetloba in modrina neba se ti je zdelo, da tvori strop. Obok je podpiralo pri predoru pozlačeno stebriče; ko so solnčni žarki padali na nje ter je tlak odbijal ta blesk, pa bi človek lahko sodil, da ves „atrium“ stoji v ognju.

Bili so tam še bogati svečniki, kipi in vaze in vse je kazalo takšno gizdo, kakoršne bi se ne bila sramovala celo palača na Palatinskem griču, katero je Cicero dobil od Krasusa, ali ona druga, še bolj sloveča po svojem izobilju, Tuskulanska v „Skaurusova“.

Ben-Hur je ves zamaknen ogledoval vse to.

Čakanje ga ni nič dolgočasilo. Bil je zagotovljen, da brž ko bo Iras gotova z obleko, pride semkaj sama, ali pa poslje po njega sužnja.

tramo že za brate ali le za goste, če nočemo, da nam bodo vračali „šilo za ognjilo“, kakor je podobno dejal veliki knez ruski Vladimir v svoji politični oporoki.

Lahončke pa „M.“ opozarja, da Slovenci so bili Lahom vedno prijatelji. Ko so bili prisli v Italijo, so jih prvotni stanovanke sprva sovražili, pozneje pa so jih prav radi imeli. Takó n. pr. se je zgodilo 11. julija 1419. v pisarni notarja Marcus Serafino, filius Serafini, civis et nob., da je mesto Čedad podelilo Slovencem: „omnia fortilitia et bona sua quae sunt sub suo dominio“, obljubuje jim: „omne auxilium, consilium et favorem, introitum et exitum in locis et per loca sua.“

Tržčanje so ponosni na svoje italijanstvo, zagotavlja „M.“, in s svetim spoštovanjem gledajo na italijansko slavo, posebej v Danteju, Petrarku, Ariontu, Tassu, Manzoniu itd., in prav radi tega globoko obžaljuje nastale napete razmere med Slovenci in Italijani. — Tudi „M.“ jih obžaluje, ali upa za trdno, da pridejo kmalu mirnejši časi, v katerih bo mogoče Trst bolj napredovati in doseči največje blagostanje.

Daljšje komentarje prepustamo čitateljem.

DOPISI.

Iz Devina. — Gotovo Vam je znana izguba, katera je zadela nas Devince. Nas velespoštovani in preljubljeni župan, g. Ples, vzdihla zdaj v tržaski ječi. Ta grozna novica je zadela nas kot strela z jasnega. Ne bomo Vam opisovali mučnega prizora, ko so ga peljali v Tržič, da se ga dene v zapor, dokler ga ne odvedejo z vlakom v Trst. Prvo noč po tej brilkni izgubi niti spati nismo mogli in marsikatero oko se je solzilo.

Zdaj pa najnovejši: Na brzojavko g. župana okr. glavarstvu, da je aretovan, je došel od glavarstva nalog, da ima županske posle prevzeti podžupan, dokler je g. župan v preiskavi. A kaj storé naši zagrizeni sovražniki? Grajski oskrbnik Negrin, grajski lovec Biksner in ekstajnik Legiša osnujejo triumvirat. Hlapec Biksner teče brzih nog v Gradišče ter zahteva od g. glavarja, da se česom preiskave g. Pleša prenese občinska pisarnica v Negrinove prostore v grad, ekstajnik Lahon Legiša naj bi postal zopet tajnikom, a Biksner bo menda pisarnico pometal.

Drzno celo imajo. Biksner pride v občinsko pisarnico in zahteva od g. podžupana, da se ima pisarnica nemudoma prenesti v grad. Toda mi Devinci smo prepričani, da za vselej ostane županstvo v poštenih narodnih rokah in ne v pesteh tujcev.

Toliko v naglici.

Domače in razne novice.

Zopet zaplenba. — Današnje zjutranje izdanje je bilo zaplenjeno in sicer radi sestavka: „Zakaj zapirajo naše ljudi“, v katerem so povedali par besed č. gosp. nadkomisarju — Prinčiču!! — V sestavku „K položaju“ pa so vzeli 3 vrste, v katerih smo razložili, kje tiči vzrok zadnjim izgredom. Proti zaplenbi podamo utok.

Vstal je ter znovič potresel vrata. Zaman. Enkrat je poskusil celo klicati. Odgovarjal mu je samo odmev.

Pozvavši na pomoč vsa svojo mrzlo kri, je sklenil, se počakati nekaj časa, predno si izmisli načrt bega.

V podobnih okoliščinah pridrvi v našo dušo nemir nalik morju s penastimi valovi, pa zopet odplava ter pustí prostor nadeji.

Naposled, po dolgi notranji borbi, o kateri bi sam ne vedel povedati, kako dolgo je trajala, se je prepričal, da se je vse to zgodilo slučajno, ali tudi po pomoti. Ni mogoče, da v palači nihče ne bi stanoval. Dasiiravno bi tudi lastnik ne bil navzoč, jo je moral vendar nekdo imeti na skrbi in v takem slučaju on tudi pride, prej ali poznej, toda pride gotovo predno napoči noč. Torej potrpljenje!

Pomirivši se s tem premišljevanjem, je čakal dalje.

Preteklo je znovič pol ure, akoravno se je Ben-Huru zdel ta čas značno daljši, kar se velika vrata zopet odpró, znovič tako tiho in tajnostno, kakor poprej njemu.

Juda je sedel uprav na drugem koncu dvorane, ko začuje odmev korakov.

„Naposled pride“, si je mislil ter se svobodneje oddahnil.

Toda koraki pristeca so bili težki, dobro je razločeval stopanje debelih opank. Ker pa

Današnja obravnava o zaplenbi „Soča“. — Danes od 11^{1/2} do 12^{1/2} se je vršila obravnava o našem utoku proti zaplenbi „Soča“ št. 76. z dne 23. sept. zaradi člankov „Po izgredih“ in „V Batujah“. — Predsedoval je deželni svetnik g. Zörner, ki je gladko vodil razpravo v dosti lepi slovensčini. Napaka, ki je bila vzročila odpor z naše strani, je torej popravljena.

Po obsirnem govoru zastopnika lista g. Gabrščka se je sodni dvor se bolj obsirno posveteloval — in konec je bil ta; da je zrušil zaplenbo obeh člankov in ugodil utoku povsem v zmyslu izvajanj g. G. — To je bela vrana na našem sodnem polju! Več prihodnjě.

Duhovske premembe. — Č. g. Štefan Kodrnac gre iz Gorenje Trebuše za kaplana v Komen, na njegovo mesto pride č. g. Anton Plesničar kaplan v Podmelcu; č. g. Kristijan Štibilj, kaplan v Volčah, gre za kurala v Novake; č. g. Evgen Jordan gre za vikarija v Tapogliano; č. g. Maksimilijan de Pelca za vikarija v Brumo; č. g. Stael Karol v Bruni je imenovan župnikom v Ajello, č. g. Maghet Karol gre iz Biljah za kaplana v Ločnik. Novo nastavljeni so č. g. Peternel Henrik za kaplana v Biljah; Gerbec Anton za kaplana v Volčah in Knavs Valentin za kaplana v Podmelcu.

Premembe v učiteljstvu na Goriskem. — G. Tomaž Lukancič, učitelj-voditelj na enorazrednici v Gorenjepolju je imenovan učiteljem-voditeljem enorazrednice v Gabrijah pri Mirnu. G. Franc Golija, učitelj v Podlaci, gre kot učitelj-voditelj v Plave; g. Josip Urbančič, začasni učitelj pri Voglarjih na enako mesto v Gorenjepolje, g. Ivan Vuga, začasni učitelj, iz Vedrijana v Rihemberg. Službe so dobili naslednji izprášani kandidati: g. g. Richard Gorjup v Kalu, Anton Kutin v Dornbergu, Anton Alfonz Vodopivec pri Voglarjih, Franc Mermolja v Podlaci, Rudolf Kumar v Mirnem, Moric Benčič v Vedrijanu, Franc Merljak v Batujah — vsi kot začasni učitelji III. plačilne vrste. Gdène: Jozefa Jug, učiteljica v Mirnu, je stopila v pokoj; Ida Kavčič, učiteljica v Križu, je dobila podučiteljsko mesto na slov. mestni šoli v Gorici; Milena Premrov, učiteljica v Štandrežu, ima dopust, nadomestuje jo Ljudmila Premrov; Ljudmila Komac, učiteljica v Dornbergu, je dobila enako službo v Črničah; Rozalija Bizjak, izprášana učiteljska kandidatinja, je nameščena v Ajdovščini; Ernesta Skočir v Lokaven; gospa Marija Jeglič, vdova Geiger, v Oseku; gdčne: Ana Jug, učiteljica v Rihembergu, na enako mesto v Cerovo, Frančiška Krajinik, učiteljica v Podmelcu na enako mesto v Kozani.

Laške topovščine. — Italijanski pometal Francovich je bil slovenskemu trgovcu in peku K. D. na Koru že celo vrsto let dolžan nekaj nad 10 gld. Tisti teden, ko so cesaricu prepeljali na Dunaj, je govoril pometal z gosp. D. v njegovi prodajalnici. V pogovoru je vprašal g. D. med drugim Italijana: Kaj bi Italijan počeli, ako bi udri Slovenci v Gorico? Italijan je rekel: E, kaj, jaz ne storim nič žalega nikomur, in se torej nikogar ne bojim. Potem pa je odšel.

Drugi dan se je vrnil ter začel dražiti g. D. v prodajalnici; vedno pa mu je ponavljal, da mu ne dopadejo besede, katere mu je rekel D. prejšnji dan. G. D. se je razgrel, in ker Italijan ni odnehal, ga je zapodil iz prodajalnice.

Kaj se zgodi potem? Čez dobro uro je že nekdo prinesel vrniti dolg Francoviceh, le ta pa je šel na redarstvo ter zatožil tam g. D.

so mu pozlačeni slevri zakrivali one dveri, je stopil torej nekoliko korakov naprej ter se naslonil na jednega izmed njih. Takrat je začul debele moške glasove; jeden izmed njih je bil posebno oster, volkodonec in hripav. Besed ni razumel, ker so se razgovarjali v tujem mu jeziku.

Sedaj ju je mogel razločno zagledati. Bila sta to dva krepko vzrasla možakarja; zlasti jeden je bil nenavadno zaraščen. Oba sta bila oblečena v kratke tunike ter nista izgledala za lastnika te palače, niti sta bila sužnja. Zdelo se je, da vse, kar se nahaja tukaj, vzbuja v njima začudenje; vstavila sta se vsaki hip ter se radovedno ozirala naokrog. Njuna unanjost je bila preprosta ter se je čudno vjemala s tem, kar ju je obkoljevalo. Toda samozavest, s kakršno sta pršla semkaj, je jasno kazala, da sta vedela, po kaj prihajata.

G. sno se razgovarjajoča ter mahajoča z rokama, sta se približala stebri, za katerim je stal Ben-Hur.

Ko sta stala povsem na solnčni svetlobi, je Juda spoznal v jednem izmed nju Saksonca, večerjajnega zmagovalca v borbi s pestmi. Zroč sedaj na to živalsko lice, na katero so divje strasti vtisnile svoj pečat ter borbe v cirku zapisale svoj sled v brazgotinah in praskah; zroč na te mišičaste roke in krepke rame, je Ben-Hur notóte začutil

Drugi dan, v soboto, na dan pogreba cesarice, je bil klican g. D. na redarstvo popoldne ob 4. uri. Šel je in povedal resnico, kaj je bilo. Izprášujoči komisar pa mu je rekel, da je Francovich drugače pripovedoval.

G. D. je odšel in potem sta imela v kratkem priti skupno s Francovichem na redarstvo. Prišla sta in tam se je skazala nedolžnost g. D.

Vprašali so Francovicha, zakaj je govoril on drugače, tako, kakor da bi bil g. D. ščoval in govoril proti Italijanom, na kar je izjavil, da so ga drugi k temu napeljali.

To dejstvo nam kaže, kako delajo Italijani s Slovenci, in kako so jim hvaležni za dobrohotnost.

Pa to je značilno! Kaka laška baraba, podpihana od drugih, sliši par besed, katere je mogoče obrniti, — in ta laška fakinaža je prava mojšterica v obračanju in zavijanju — pa leti na redarstvo to povedat; glejte tukaj je neki človek, ki je nevaren, govoril ali storil je tako in tako. Res modre glave na redarstvu proti Slovencem, takoj kaj ukrenejo! Saj smo gg. čitateljem pred kratkim naznanili, kaj so napravili z Loviščekom, ki je „Soča“ čital in kaj z Rejo, ki je rekel, da Gorica ni na italijanski zemlji ter je brnil italijanskemu prodajalcu čebulo pod „štant“. Zaprli so obedva, povedali jma niso nič, kaj in kakó in v istini se danes ne vesta možé, zakaj sta bila v luknji. In pri obeh se je zgodilo to vsled ovadbe od strani Italijanov! G. D. bi se bilo menda tudi skoro tako godilo!

Naše redarstvo kaže strašno veliko skrb nasproti Slovencem, naravnost neumevno pa je nam, kako morejo gospodje na redarstvu, v takih dnevih, kot so bili takrat, človeka, ki ni še nič hudega storil, ki je že toliko let v Gorici, čistau trgovec, tirati k sebi, kakor da bi bil, kdo vé kaj storil, in to na ovadbo umazanega furianskega pometčala!

Gospoda naj pomislijo, kaj delajo; za ta 3 navedena dejstva kažejo, da moramo proti takemu postopanju protestovati.

Kam pridemo, če se bo z ljudmi tako delalo.

Po tem načelu bi človek se govoriti ne smel, ne na ulici, ne v kakem javnem prostoru, ker ni nikjer varen, da ga ne čuje kaka laška baraba, katera bi pohitela na slavno redarstvo, tožit ga.

Vzemimo, da bi bil oni trgovec g. D. — Italijan. pa bi bil sel kak Slovencec lagat o njem na redarstvo v jednakem smislu; z vsó previdnostjo bi se bila vršila preiskava, predno bi bil dotičnik poklican na redarstvo. Ali s Slovencem je drugače! „ščavo“ je „ščavo“ in pojma: Italijan in „ščavo“ nmeta svoje priznanje, kakor je pozna poulična fakinaža, v istem smislu tudi tam, kjer bi ga ne smela imeti.

Gospoda, takó je!

In potem se govori o hujskanju, katero vzročajo Slovenci?

Ali ne more tako postopanje od strani oblasti obuditi ogorčenja, ali ni tako postopanje kar naravnost naperjeno proti blagumu čutu našega naroda in na tak in jednak način si oblasti ne pridobivajo simpatij, ampak antipatije med prebivalstvom, dočim bi morale iskati prve! In če se kaj zgodi? Kdo je vedno vsega kriv?

Resnici na ljubo moramo reči, da je Francovich slišal na redarstvu, kar mu gre, ali prvotno postopanje je tako, da je vredno hude obsodbe,

trepet, ki mu je preletel po telesu. Prevzela ga je doslej neznana bojazen. Že nagon sam mu je razodel, da pojavljenje tega človeka na tem prostoru ni bil nikak slučaj. Prišel je naravnost radi tega, da ga tu umori.

Ben-Hur je obrnil nemiren pogled na Saksončevega tovariša. Bil je to črnooki in črnolasi mladenič, razodevajoče razločno zidovski tip.

Juda je tudi zapazil, da sta oba imela opravo, kakoršno so ljudje te vrste bili navajeni nositi pri borbah na pozorišču. Povzevši vse skupaj, je razumel, radi česa so ga po zvijači zvali v to sijajno palačo. Daleč od prijateljev in vsake človeške pomoči bi imel nečudno poginiti; ta sijajni „atrium“ bi imel biti njegov rob.

„Če znajoč, kaj mu je početi, je gledal sedaj jednega, pa zopet drugega borilca in pred očmi njegove duše se mu je premikala v najdrobnejših podrobnostih vsa njegova minulost. Z mrzlo krvjo, katera se pojavi večkrat v trenutku nevarnosti, si je ogledal te slike ter videl kakor pri luči bliskavice, da vha ja sedaj v življenje povsem novo, ki se močno razlikuje od nekdanjega. Doslej je bil žrtva napasti in nasilja — sedaj pa je moral sam postati napadnik. Še le včeraj je jeden — največji izmed njegovih sovražnikov — padel kot žrtev njegovega sovraštva... Ali mar naj odstopi pred drugimi?..“

Toda, kaj hočemo! V Primorju plavamo naprej v sistemu, naperjenim proti Slovincem!

Niti stanovanja nam ne privoščijo. — Nekdo nam piše: „Mesec je že preteklo, odkar iščem stanovanje v mestu, toda zaman. Ker mi je bilo nemogoče vdobiti je pri kakem slovenskem gospodarju, obrnil sem se do Laha, misleč si, da vendar ne grešim, ako to storim. Toda Bog me je kaznoval, ker Lah mi stanovanja ni privoščil. Pogodila sva se že bila, samo glavna oseba moje družine je manjkala, da si ogleda novo stanovanje. Toda glej prevaro. Ko je dotičnik spoznal v meni Slovence, mu je bilo žal, da mi je obljubil stanovanje, kar sem sodil po tem, ko je drugi dan mojo mater odsvolil z opombo, da je stanovanje že oddano. Ako pa greš danes mimo, vidiš se vedno listek pribit na vratih, kar pomeni, da je stanovanje še zmirom prazno. Zalostno je, ako moraš kaj takega doživeti. Toda, ker smo takim in enakim dogodkom že vjani, vtknemo tudi to potrpežljivo v malho. Se naše dece niso hoteli pod streho, tim manj jo privoščijo nam, kateri smo jih prisilili in delali na to, da jim morajo preskrbeti streho v kratkem in to v njih veliko žalost in nam v tolažilo, da je se pravica na svetu. Zato pa se masčujemo sedaj nad nami. In kako se masčujejo. Zadostuj tedaj, ako pripominš se h gornjemu dogodku, da je oni hišni gospodar sin slovenske matere, ter da je njegov oče kramaril po naši okolici in se tako postavil na visoko stopinjo trgovine, edino le s slovenskimi novci, katere pa nam sedaj tako obrestonosno vrača; spet zalostna resnica pa je, da ravno tega gospoda še zmirom podpiramo mi tu v mestu in v bližnjem S., kjer ima svojo prodajalnico, da si tako izmuzi premoženje on, med tem ko naše trgovine hirajo. V plačilo za to našo „plemenitost“ dobivamo enake zahvale kakor se je meni pripetila. Da bi se vendar enkrat spametovali!“

Javen shod sklicuje na dan 16. t.m. g. dr. Henrik Tumaa v Mislečah.

Dnevni red: o našem gospodarskem in političnem položaju, o organizaciji po društvih in združenjih.

Vojaki-novaki, ki so prihajali iz slovenske okolice in s hribov pretekli teden v Gorico, so bili spodtikljaj laskim barabam.

Na Kornskem bregu je nadepolni sineček čevljarja Altrana imel pogum, s škropilnico iti med fante, ki so šli proti Koru ter ujed nje škropiti. Druga baraba, ki je bila bolj boječa, je pa od daleč pretiia jim s pestmi, češ, kadar bo velik, jim že pokaže, kar jim gre.

Slovenski fantje pa so bili pametni, za ona dva surkoveca se niso zmenili, temveč so odsli mirno na Koren.

Pa denimo, da bi se bil kdo ujezil ter bi bil morda Altranovega surkoveca udaril, kaj bi bilo? Preiskave, fante bi bili utaknili v luknje in kdo vé, kaj bi se bilo se zgodilo.

Tako išče laška fakinaža vselej prilike, dražiti Slovence, da morejo potem vpiiti in lagati; glejte jih, Slovence, kakšni so, nedolžnega otroka so pretepli, da je skoro umrl, čeprav bi ga bil morda kedo komaj za uho prijel.

Italijani, ti znajo!

„L'Eco“ se je spomnila zopet nas ter pravi, da „Corriere“ in „Soča“ izzivata na jednak način! Črni matadorji okoli pobožne „Eco“ morajo imeti pač čudne pojme o izzivanju, če trdi njihovo glasilo, da izzivamo mi. Kako hočemo izzivati, ko ne moremo nehati, braniti se pred banditskimi napadi od italijanske strani. „Eco“ pač ne ve, kaj govori; ona se zvija vedno, kakor kača. Sedaj je v laših s „Corrierom“ in „Sentinello“, sedaj zapise zopet kaj proti Slovanom, piše pa sploti tako, da sama ne vé, pri čem da je.

Je pač težko! Laško srcé sili v tabor radikalnih Italijanov, pa drugi obzirni in črna suknja tega ne dopuščajo.

Da pa mi izzivamo, to je la z, in čudimo se „pripovednikom pravice“, da jo morejo zapisati kar tako tja v en dan....

Ruski rublji. — „Sentinella“ pripoveduje po svoji sestrici „La Gazzetta del Popolo“, da Rusi podpirajo slovanenje v Primorju proti Italijanom. Rublji so razširjeni med Slovani v Primorju in pride čas, ko bo Rusija triumfovala s svojim podpiranjem Slovanov v Primorju in ko bo tudi cerkev ruska.

Kdo se ne smeje takim pretiranostim? Dosedaj Slovenci v Primorju se nismo dobili nikakega rublja, želimo le, da bi res že prisli, da ne bodo Italijani zastoj govori o njih.

Mi se bi jih prav nič ne branili. Dobro bi nam došli, pokrivali bi z istimi morda vsaj skodo, katero nam napravljajo — zaplenbe!

Torej, sem z njimi!

Hai capito „Sentinella“ che ti trema la busi... ia!

Poštni urad Miren (in z njim slično drugi) ima še vedno poštni voz z napisom: „K. k. Postamt Merna“ in tako drdrá ta voz še vedno, popisan v blaženi nemščini, po slovenski zemlji po Vrtojbi, Biljah itd.

Vse menda radi „ravnopravnosti!“

Srečna Gornja Trebuša! — Slavna goriska „pretura“ je poslala dne 15. septembra 1898. „službeno priporočeno“ pismo v Gornjo Trebušo s popolnoma pravilnim slovenskim naslovom na zavitka, v pismu pa je tičal laški odlok. Na zavitku je bilo

ime: R-o-je pravilno pisano, na odluku pa so ime že zavili po laški Roie.
Da gospodje na „preturi“ lažje razvijajo, da je to resnica, povemo jim tudi eksh. št. 8330.

Gornja Tribuša stoji na meji gorisko-kranskih tik idrijskih hribov. V njej ne najdeš Italijana, če ga iščeš z lučjo pri belem dnevu. Vendar pošiljajo iz sodnij v Gorici v čisto slovenske kraje, „ker ljudje ne znajo prav nič italijanski in kjer tudi ne čutijo neprijetnega italijanskega sosesdva, ker so daleč, daleč proč od domovanih sinov „avite culture“, odloke v laški jeziku!“

Tisto zvitost s slovenskim napisom in laško vsebino v pismu so torej naše slavne sodnije vzele v prakso. Večkrat smo že govorili o tem, pa, kakor se kaže, bomo še, ker našim sodnijam ni do tega, da bi varovale ravnopravnost, njihovo uradovanje bje v obraz določbam o enakosti, zato pa tim bolj in bolj brijejo norce s Slovenci, ker, kaj je vendar to, v čisto slovensko Trebušo poslali laški ođok, cloveku, ki ni Italijan in ki ne zna italijanski! Ali se ne pravi to očito norce briti s Slovenci?!

Denimo, da bi v Furlanijo poslali kakemu furlanskemu kmetu slovenski ođlok v zavitku z laškimi naslovom, joj, joj, to bi bilo vpitja v Italijanih! Kaj bi imeli časniki opravila za dolge članke in poslanci gradiva za imenitne interpelacije!

Slovenščina ima pri naših sodnijah še vedno vloge pastorka, in tako menda ostane — se nadalje.

Če se pa kdo pritoži, če kdo protestuje proti neslovenskemu uradovanju, tedaj pa mu porečejo po Zorrerjevem uzorcju: **Pojdite, kamor hočete!**

Ali ni to lepo?! Pa naj še kdo trdi, da ne živimo v „deželi neverjetnostij!“

Vabilo k izvanrednemu občnemu zboru, ki bode v torek 18. oktobra 1898. ob 11. uri dopoldne v obč. dvorani v Tolminu v §. 35 odl. 2. družt. pr. Dnevni red: 1. Poročilo ravnateljstva. 2. Poročilo knjigovodje o računu in bilanci za leto 1894., 1895., 1896. in 1897. 3. Predlog ravnateljstva in nadzorstva o porabi čistega dobička. 4. Morebitni predlogi v Tolminu, dne 13. oktobra 1898. Ravnateljstvo.

Juridične knjige v prvi vrsti za notarje ter mnogo nemških klasikov se proda za polovične cene, kje, pove naše upravništvo.

Opozarjamo p. n. čitatelje na inserat „splošnega kreditnega družtva“ v Ljubljani, o katerem smo pred kratkim že govorili v listu.

Radodarni doneski.

Za „Solški dom“:

Prejelo upravništvo: Po razkazu gospe Marije Škrinjar iz Trsta nabrani darovi od 3. junija do konca meseca julija v znesku glđ. 5286. — Anton Stofla iz Renč 50 kr. — Zamerec pri Rajhu (goslinu J. Lisjak) glđ. 626. — Skupaj glđ. 5962.

Razgled po svetu.

K položaju. — Vest o pogajanjih grofa Thuna z Italijani, se skoro potrjuje. Hoče jih bajé pridobiti na svojo stran s tem, da jim da nekaj gospodarskih koncesij. Ministerski predsednik hoče menda navezati na se Italijane, pa tudi Jugoslovane, ker slednjim ponuja ministerski portfeli.

Če je res, da se pogaja ministerski predsednik z Italijani, se je položaj za „Jugoslovansko kršč. nar. zvezo“ poostiril, in ista mora biti do skrajnosti previdna, da ne pojde grofu Thunu na limanice. Ako nimajo slovenski in hrvaški poslanci trdnih garancij že pred glasovanjem o nagodbi, tedaj le naj drugi glasujejo za nje, jugoslovanskim poslancem pa bi ne preostalo drugega, kot reči: z Bogom g. grof Thun, pa stopili v najstrožjo opozicijo.

Če res misli ministerski predsednik pritisniti na srce Italijane, te „državne čuvarje“ na jugu, potem mu pošepetajo gotovo na uho, da naj tako lepo nje vse v Primorju, kakor je doslej, in mislite morda, da bi se Italijanom ne ustreglo? Sigurno bi dobili, kar bi hoteli, in obdržali bi, kar imajo. Tako je bilo doslej vedno! Ali mislite, da vlada namerava kaj posebnega spremeniti na jugu? Težko. Ministerski predsednik hoče najbrže dati Jugoslovonom kaj malega ali pa kaj takega, s čemer se ne dá več odlašati, toda da bi hotel korenito izpremeniti razmere na jugu, tega do sedaj še ne verjamemo, dokler ne vidimo dejstev. In našemu neverjetju najboljši povod je okolnost, da se govori o pogajanjih med vlado in Italijani.

Kaj to, če dobimo Jugoslovani tudi zastopnika v ministerstvu, če se pa razmere temeljito ne predrugačijo ter če se le kaj malega nam dá za tolažbo v tisto običajno opombo, da se bo že polagoma spreobrnilo!

Današnji dan živimo v samih „položajih“, kolo politike se vrti neprestano, spremembe so na dnevnem redu in tako bi utegnil „nekega lepega dne“ odleteti tudi jugoslovanski minister in v njim bi odletela vsa njegova prizadevanja v prilog Jugoslovonom in bili bi tam, kjer smo.

Za to pa je prvi pogoj: ministerski predsednik ima povedati jasno, kaj misli vlada z Jugoslovani, in naši poslanci imajo zahtevati to črne garancije, razločno izražene, predno storé kaj za vlado.

To pogajanje z Italijani, če je istinito, je jako sumljivo znamenje, ter diši po tem, da ostane v primorskih deželah stari sistem tudi za prihodnje. Mislijo najbrže, Jugoslovane lepo uteti in potem, kadar bi bila nagodba dognana, pa bi slavna vlada pozabila zahtev Jugoslovonom, kateri bi bili v takem slučaju zopet samo za to tukaj, da se jih izkoristi, ne dá se jim pa ničesar.

Ministerski predsednik je nenadno odpotoval 12. t. m. na Dunaj iz Budimpešte, kjer je bil navzoč pri posvetovanju odbora obojnih kvotnih deputacij. Poročila trde, da so se posvetovanja pretrgala nagloma v nezadovoljstvu.

Govori se zopet o krizi v avstrijskem ministerstvu; zato je baje grof Thun kar nakrat moral oditi na Dunaj. — Morda pride sedaj čas, ko posadé na ministerski stol kakoga Jugoslovana!

In tačas, ko na Dunaju ponujajo jugoslovanskim poslancem ministerski portfeli, se vrši v Trstu narodna žaloigra! Obsodba za obsodbo in kako so trde. Pa kar celo vrsto mesecev bodo ječali naši ljudje po ječah, ker so se pregrešili proti zakonu v „lednu žalostju“ s tem, da so „demonstrovali“ proti Italijanom iz kraljevstva, „demonstrovali“, ker jim je ogorčenost narekovala — vkljupo z avstrijskimi Italijani, odpor proti onim iz kraljevstva! — Niso bile navadne demonstracije, kakor jih narekava poulično barabstvo, ne, nekaj drugega je bilo.

Reči bi se dalo o tem še mnogo, ali rečemo le, da ti izgredi kažejo, da mora bodeti jugoslovanski zastopnik v ministerstvu biti temeljito poučen o južnih razmerah, ker če pojde tako dalje v Primorju, kakor doslej, ne vemo, kaj se utedne vse zgoditi. V ljudstvu vré in za to potreba odredbe pomirjevanja v dobri obliki, kar se pa zgodi le takrat: če „Jugosl. kršč. nar. zveza“ izposluje izpremembo toliko krivičnega sistema na jugu!

„Reichswehr“ demantuje vesti, da bi se ministerski predsednik pogajal z Italijani tako, da bi pristopili k desnici.

Na ta absurdno mislo sploh misliš, predstavljali smo si pogajanja le tako, da jih hoče pridobiti za glasovanje za nagodbo ter jim za glasove seveda tudi dati kaj.

O pogajanjih mej vlado in mej italijanskimi poslanci se raznašajo najraznovrstnejše govorice. Istina je, da vodi ta pogajanja posl. Basevi in istina je, da je večina primorskih poslancev proti približanju vladi, čes, da na politiske uspehe ni upati, dočim so tirolski italijanski poslanci zavzeli za približanje vladi.

Pravosodni minister je izdal naredbo, s katero se imajo justični uradniki vzdržati vsakega politikovanja, da sodnije in razsodbe ne izgube pri ljudstvu svojega ugleda in vere v iste.

No, zadnji čas! Mi poznamo dežele, v katerih vera in zaupanje v sodnije stoji že na tako nizki stopinji, da je skoro ne bó nič več, če se razmere korenito ne predrugačijo!

Kvotne deputacije v Budimpešti so začasno zaključile svoja posvetovanja. Naša deputacija je zahtevala kvotno razmerje 38:5 : 61:5.

Splošno razoroženje. — Konferenca o tem prevahnem vprašanju se bo baje vršila v Petrogradu meseca januarija 1899.

Obračuna proti Lucheniju je dočlena na dan 3. novembra od 9. uri dopoldne v Genfu.

Razgled po slovanskem svetu.

Izgredi v Trstu. — V ponedeljek so se nadaljevale pred tamkajšnje deželno sodnijo razprave radi zadnjih izgredov v Trstu. Jos. Jelušič iz Hrpelje je obsojen na 18 mesecev težke ječe, potem dva na 6, dva na 5 in jeden na 4 mesecev. V torek pa so bili obsojeni Anton Vodopivec iz Prvačine, krčmar „pri petelinu“ v Via Ghenga, na 6 mesecev, ter jeden na 5, in jeden na 4 mesecev.

O Vodopivcu piše „Edinost“: Vodopivec, ki je shujšal precej (sedi že mesec dnij) je priznal vse, kar je storil. On je doznal oni večer, da so mu sina zaprli ter je šel z namenom, da ga reši, v ulico Chiozza, kjer se nahaja inspektorat. Ker je bila cesta na to stran nevarna in močno zastražena, je šel po ulici Farneto, misle zaviti po ulici Rosselli v omenjeni inspektorat. Ko je prišel v obližje laske telovadnice, je opazil, kako tam iz iste leti kamenje, železo in druge različne stvari, nevarne življenju pasantov; zato je naglo zavil v že omenjeno ulico Rosselli, toda zadel ga je kamen in ga precej ranil v desno roko (kar konstatuje zdravniško spričevalo).

Razburjen, kakor je bil, je isti pograbil kamen ter ga je vrnil na adresu onih, ki so ranili njega. Vodopivec trdi, da je zagnal kamen le z malo močjo, tako, da je zadel v zid ter je kamen odletel nazaj na ulico, kjer po izpovedi samih c. kr. stražarjev, ni bilo žive duše.

Radi tega dogodka je naš Anton prejel 6 mesecev težke ječe.

Branitelj, gosp. dr. Rybář, je storil vse mogoče, da ga reši, ali prišlo je, kar je prišlo, in nam ne preostaja drugega, nego opozoriti naše narodne kroge, naj podpirajo nesrečno družino s tem, da bodo pridno zahajali v Vodopivčevo gostilno v ulici Ghenga št. 7 „Pri petelinu“.

Gosp. branitelj je uložil pritožbo ničnosti.

Vodopivec ni v zaporu, temveč je vsled podane pritožbe ničnosti za sedaj na prostem. Včeraj je bil v Gorici.

Dalje so bili obsojeni: Fran Sancin na 6 tednov, Jak. Golob na 4 tedne, oba iz Škednja, oba sta kričala: **Fora Italiani, abbasso Italiani!**

Josip Renar iz Sežane je dobil 4 mesece, Art. Skomina iz Kozine pa 10 mesecev.

Krasne razglednice za Prešernov spomenik. — Ravnokar so izšle razglednice z doprno sliko našega Prešerna, posnete po modelu našega slavnega kiparja Al. Gangla. Razglednice so krasno izdelane, predstavljajo naše pesnika tako, da se lahko prštejavajo med najkrasnejše slovenske razglednice.

Z ozirom na to, da je čisti dobiček določen za Prešernov spomenik, smo prepričani, da bo slovensko občinstvo iste z veseljem uporabljalo. Dobivajo se pri gospicah Amaliji Jenko in Ljudmili Roblek v Litiji (Kranjsko).

Prešernov spomenik. — Pri nas je že tako? Slovenci smo sangviničen narod. Vsake nove ideje poprimemo se z vsem ognjem navdušenega srca, a čez noč, ko prespimo to navdušenje, loti se naših src neka apatičnost in brezbriznost, ki je svojina jedino le našega naroda. In kakor se kaže ta hladnost v mnogih slučajih, javlja se posebno sedaj na jasn način, ko se gre za nabiranje za Prešernov spomenik. Navdušenje za nabiranje radovoljnih prispevkov za hipona prenehalo, kakor da je zgnilo to važno podjetje kar čez noč z dnevnega reda. Vzdravimo se torej iz brezdelnega mrtvila in začnimo po tolikih brezbriznih dneih s podvojeno silo z nabiranjem za spomenik našemu Orfeju, ki je toli ljubil Slovenstvo, da so mu „solze iz domovinske ljubezni lile“ in ko je nosil v dneih našega narodnega spanja v srci plamenčeto željo, „da zbudil bi Slovence celo“! Na delo tedaj!

Personalstatus der mit 1. October 1898. an den öffentlichen allgemeinen Volksschulen in Krain definitiv angestellten Lehrpersonen. Tiskal in založil Anton Klein & Comp. v Ljubljani. Cena 50 kr., po pošti 55 kr. V I. plač. razr. je 62 učiteljskih oseb, v II. 93, v III. 186; ostali so pa v IV. plač. razredu. Vsaka učna oseba ima v statusu svojo številko, službeni značaj, čas stalnega nameščenja in kraj službovanja. Prepričani smo, da bo vsakdo segel z veseljem po njem, da vidi kako napreduje sam in njega tovariši. Tako citamo v „Učt. Tovarišu“ in tako vemo, da se slovenski učitelji na Kranjskem, pristaši narodne napredne stranke, koncem XIX. stoletja poučavajo o sebi in o svojih tovariših — v blaženi nemščini!

Ali ne diši to preveč po dimu, s katerim se kadi baronu Heinu?!

„Observer“, podjetje za časniške izrezke na Dunaju, namerava povodom smrti naše cesarice izdati 2 zbirke nekrologov iz vseh časnikov sveta. Te zbirke so namenjene Njeg. Velikanstvu cesarju, in princezinjama Gizeli in Valeriji.

Narodno gospodarstvo.

San José-jeva oklepna uš.

III.

Predno navedem rastline, na kojih se nahaja San José-jeva oklepna uš, bodi še kratko omenjeno, da so našli v raznih deželah Evrope in sicer večkrat v neravno neznanju inzi na hruškah, kakor tudi na jabolkah raznovrsten, San José-jevi oklepni uši soroden mrčes. Isti je deloma zelo škodljiv, medtem ko nekoje vrste le prav neznatno škodo povzročujejo. Izurjenemu mikroskopiku, ki natanko pozna ločujoče jih znake, ni posebno težavno, jih uvrstiti v prvi oddelek.

Opazili so San José-jevo oklepno uš na mnogih, ter najrazličnejših rastlinah. Posebno rada se pa drži raznih ovočnih vrst, kot jabolk, hrušk, sliv, češenj, breskev, marelic, man-

deljnov itd., tudi mnogotera koristna grmovja — malinje in trnolice — ji nudijo ugodno bivališče. Razun že imenovanih drevesnih vrst in grmovja, okuži ta škodljivca pa tudi lipe, breste, japonske kutne, akacije, vrbe, rože in razno, vedno zeleno rastlinje. Razvidno je torej iz znanega števila omenjenih rastlin, na kojih so zasledili živo San José-jevo oklepno uš, da je taista — kar je tembolj nevarno — zelo razširjena in zalibog ni nikakor izključeno, da bi se niz tu naštetih, od tega škodljivca okuženih rastlin še zveksala, oziroma, da se bodo sčasoma še druge rastline našle, koje poseti ta sadni sovražnik. Radi tega zamoremo že sedaj smelo trditi, da je gotovo le prav malo rastlin, zlasti drevesnih vrst, kojim prizanese ta nevarni mrčes.

San José-jevo oklepno uš so našli skoro vedno le na mladih vejicah, kjer bivajo čestokrat v velikih skupinah. Zasledili so jih pa v raznih krajih, tudi na zelenih listih. Da je ovočje okuženo od teh kvarljivih živalic, sem omenil že v začetku te razprave; vsaj se je baš na tak način utihotala ta hudi sovražnik v Evropo. Opoznamo moram pa, da ne biva San José-jeva oklepna uš na rastlinskih delih s strjeno skorjo, in to najbrž radi tega, ker je ne more prevrtati s svojim, če tudi prav močnim rilkom, kar ji onemogoči, da bi mogla izrskati rastlinski sok, ki ji je edina hrana. Omenil sem že, da izsesa ta mrčes rastlinski sok s sesalnimi rilci, prihajajočim iz kljuncasto zavitih ust, in pristaviti moram le, da se ko uže tisti v ščeti ter da ga zamore mrčes stegniti takó, da je dvakrat in celo trikrat daljši od trupla, kar omogoči, da ga zarije lahko globoko, v sočnato, mlado zelenje. Ker je rilček, kakor sem poprej rekel, prav močen in trden, zamore ta mrčes z lahka zvrtati v njim mlado rastlinje. Kakor hitro se je poprijela San José-jeva oklepna uš kake rastline, pokaže se tudi kmalu na njej povzročena škoda. Okuženemu delu odjemlje ta škodljivca namreč neprestano za rast potrebni sok, na kar mora zamreti prizadeto mesto, in če se je pojavil ta škodljivca v velikej množini, vidimo, da zastaju rastlina v rasti in se polagoma osuši. Da je ovočje okuženo od San José-jeve oklepne uši, spozna se na majhnih jamicah na površju sadeža in število jamic je tem večji, čim večja je bila večina mrčesa, bivačojega na dotlenem sadu. V mnogih slučajih najdemo še uši v omenjenih luknjicah. Če je sadje močno okuženo od tega škodljivca, se polagoma skrči in izgubi do cela prvotno obliko, na kar je je nemogoče izvažati. Bivala je na ovočju pa samo posamezno San José-jeva oklepna uš, se lice sada neznatno spremeni, povzroči na njem le majhno škodo in pride z lahka v kupčijo. Tako, nezdravo sadje se prevažata in razvidno je, da se ta mrčes, ki je zelo trpežen, takoj utabori v novem kraju, od koder širi neizmerno hitro svoj pogubni delokrog. Biti nam je zatorej izredno opreznim in zalibog ni nikakor izključeno, da bi nam ta kvarljiv gost povzročil še kedaj mnogo skrbi in težav. Zbog tega hočem tudi tukaj v kratkem omeniti sredstva, čijih uporaba nam kaže najboljše uspehe.

Do sedaj se ni še posrečilo — kljub raznovrstnih poskusov — da bi našli pravo sredstvo, s kojim bi iztrebili do cela tega nevarnega sovražnika, in to le radi njega izredne plodovitosti, ter nenavadno hitrega razširjenja. Pri največ do sedaj poskušanih sredstvih zamoremo sicer zaznamenovati manjše ali večje uspehe, toda pri sedanjih odnosjih, in oziraje se na poročila o posledkih mnogovrstnih načinov uničevanja, ni nadejati se, da bi zamogli ta mrčes tam, kjer se je že stalno naselil, oziroma v veliki množini razprodil, popolnoma ugonobiti. Zatoraj moramo na to gledati, da zabranimo vsako-

„Goriška ljudska posojilnica“

razpisuje službo

drugega uradnika in praktikanta.

Plača po dogovoru.

Prošnje ravnateljstvu do 27. okt. 1897.

Splošno kreditno društvo

V Ljubljani, Dvorni trg št. 3

sprejema in izplačuje hranilne vloge vsak dan, obresti 4½% polumesečno ali 4% od dneva vložitve do dneva vzdige. V tekočem računu (Girokonto) se računajo obresti od dneva vložitve do dneva vzdige za zdaj po 3½%.

Rentni davek plača društvo samo.

Posojila in kredit v vsaki obliki, obresti so po 5½% in po 5%, brez vsakih stroškov ali prispevkov. Poštno-hranilnične položnice in pojasnila brezplačno v pisarni ali po pošti.

Člani se sprejemajo iz naših pokrajin; potrebno je le z izjavo pristopa naznaniti, koliko glavnih določev po 100 glđ. se želi.

Uradne ure od 9.—12. dopoldne in od 3.—5. ure popoldne.

jaki mrdesov pojav, ali da mu vsaj tam, kjer se je ta nakrutejši sadni sovražnik pokazal, omejimo — držec se pozneje navedenih navodil in uporabljavaje znane pripomočke — njega vseučujoči delokrog in zabranimo vsakršno nadaljno okuževanje. Dr. P.
(Konec prihodnjic.)

Seiden-Damaste 75 Kr.

bis fl. 14-65 p. Met. — sowie schwarze, weisse und farbige **Henneberg- Seide** von 45 kr. bis fl. 14-65 p. Met. — in den modernsten Geweben. Farben und Dessins. An Private porto- und steuerfrei ins Haus. Muster umgehend.
G. Henneberg's Seiden-Fabriken [k. u. k. Hoff.] ZÜRICH. (5)

Splošno je priznano pri žledolnih boleznih kot najboljšo prebavljivo in odvajalno sredstvo

Gascara Sagrađa Malaga vino

iz deželne lekarne «Pri Mariji pomagaj» Ph. Mr. Milan Leustek v Ljubljani. 1 vel. stekl. gld. 1.20. — Razpošilja se z obratno pošto. 117, 37

Dunajska borza

13. oktobra 1898.

Skupni državni dolg v notah	101 gld.	30 kr.
Skupni državni dolg v srebru	101	05
Avstrijska zlata renta	120	20
Avstrijska kronka renta 4%	101	50
Oggerska zlata renta 4%	119	60
Oggerska kronka renta 4%	97	90
Avstro-oggerske bančne delnice	402	—
Kreditne delnice	352	50
London vista	120	30
Nemški drž. bankovci za 100 mark	58	87 1/2
20 mark	11	77
20 frankov	9	52 1/2
Italijanske lire	43	95
C. kr. cekini	5	67

Lep lovski pes je na prodaj po jako nizki ceni. Ponudbe je pošiljati v ulico Torrione št. 2. 2-1

Otvoritev gostilne.

Podpisani naznanjam slav. občinstvu v mestu in na deželi, da sem odprl v Rabatišču št. 2, v lastni hiši

gostilno pri „zlatem križu“
(po domače „pri Lazi“).

Tam točim dobro belo in črno vino, svoj pridelek iz Prvačine in Dornberga, izvrstno Pantigamsko pivo, ter imam na razpolaganje jedi ob vsaki uri.
Lepa, čedna prenočišča. Za v okolico vožne priloznosti.

Priporočam se slavnemu občinstvu za mnogobrojen obisk ter ostajam z odličnim spoštovanjem
Ivan Katnik,
gostilničar in posestnik v Rabatišču 2.

Razpis.

Podpisano županstvo ima za podeliti tajniško službo z 1. novembrom t. l. vsled tega se vabijo s tem v to sposobni prosilci, da vložijo dotične prošnje opremljene z potrebnimi spričevali sposobnosti do 22. t. m. pri tem županstvu, letne plače je 400 gld. in navadni postranski dohodki; ker se uraduje le slovenski, tirja se popolna zmožnost slovensčine, hrvatski, nemški in italijanski pa vsaj toliko, da se razumejo došli spisi višjih oblasti.

Prosilci, kateri so bili že v taki službi, imajo prednost pred drugimi.

Županstvo občine

Jelšane 3. oktobra 1898.

2-2

Župan:
Hrabor.

Leta 1881. v Gorici ustanovljena tvrdka

E. Riessner, v Nunski ulici 3,
(nasproti nunski cerkvi)

priloga preč. duhovščini in slavnemu občinstvu svoje lastno izdelovalnice umetnih cvetic za vsakršne cerkvene potrebe. Ima veliko zalogo nagrobnihih vencev, za mrtvaške potrebe, voščeno sveče itd.. vse po zmernih cenah. — Naročila za deželo izvršuje točno in solidno. Priporoča slav. občinstvu tudi svojo tiskarno žrk na perilo. (P. cl.)

Na prodaj je kréma

Al Boschetto' (Pri gojzdiču)
v Solkanu št. 172.

z tremi vrtili. Proda se bodisi samo poslopje z vrtili, ali z pohištvom vred.

Ponudbe naj se pošiljajo na naslov:

Andrej Boltar,
v Solkanu, h. šte. 172.

4-3

2-1

Na prodaj je več hiš v Gorici. Kje, se izve v našem upravnistvu.

100 do 300 gld. mesečno lahko zaslužijo ozbe vseh krajih s prodajo zakonito dovoljenih drž. papirjev in srečk, a da ni potrebna glavница in nikakana novarnost. — Ponudbe pod Ludwig Osterreicher, VIII Deutsche gasse 8 Budapest. 138, 10-10

Podpisana priporočata slavnemu občinstvu v Gorici in na deželi, svojo novo urejeno

prodajalnico jestvin.

V zalogi imata tudi raznovrstne pijače, n. pr.: Francoski Cognac, pristni kranjski brinjavec, domači tropinovec, fini rum, različna vina, gorušice (Senf) ter drugo v to stroko spadajoče blago. Postrežba točna in po zmernih cenah.

Z odličnim spoštovanjem

Kopač & Kutin

trgoceva v Semeniški ulici št. 1 v hiši, kjer je „Trgovsko-obrtna zadruga“.

Konjedic & Zajec

prva slov. trgovina z železjem

pred nadskofijo št. 5.

Za zimsko dobo priporočata svojo bogato zalogo vsakovrstnih pečij, štedilnih ognjisk, cevij, predpečnikov, pristno pozlačenih nagrobnihih križev, vilihi in bakrenih kolvov itd.
Vse po najnižji ceni!!

Svoji k svojim!

Priporočam veleslavnemu občinstvu v Gorici in z dežele svojo lepo urejeno

brivnico

na Travniku št. 21, zraven Paternollijeve knjižarne in loterije.

Objubuje točno in hitro postrežbo, se toplo priporočam ukani

68-35

Anton Pucelj.

Gospiska ulica št. 14 (blizu lekarne Gironcoli).

Podpisane uljudno naznanja slavnemu občinstvu, da je otvoril v četrtek **13. oktobra t. l.**

novi zalogo pohištva, ogledal, slik itd.

v Gosposki ulici št. 14 (blizu lekarne Gironcoli).

Priporočam se posebno novoporočencem za preskrbo vseh mobilij, kakor tudi vsega pohištva, po najnižjih cenah.

Daja se tudi na obroke, bodisi mesečne ali tedenske. Zagotavlja točno postrežbo in ukusne izdelke po naj-novejših zahtevah te stroke. — Nadejate se obilega obiska iz mesta in dežele, belježi z odličnim spoštovanjem

Anton Breščak.

Gospiska ulica št. 14 (blizu lekarne Gironcoli).

Gospiska ulica št. 14 (blizu lekarne Gironcoli).

ZAHVALE.

Spoštovani gospod!

Zahvaljujem Vas, da ste mi poslali tako izvrsten lek proti kašlju in bolim v prsih. Porabil sem 1 steklenico trpotčevega soka, pa mi je skoro prešel kašelj in boli v prsih. Pošljite mi še 3 steklenice Vašega izvrstnega trpotčevega soka in poleg tega tudi 2 zavitka čaja proti kašlju.

Vaša Divača, 19. oktobra 1897.
Z velespoštovanjem

Vam zahvalni
JAKOB SUPPAN

Trpotčev sok (Spitzwegerich-Saft), ki tako izvrstno deluje proti kašlju, bolim v prsih, težkemu dihanju ter je tudi za zastarele bolezn, se dobiva vedno svež v lekarni k Zrinjskemu, II. Brodjovin, Zagreb, Zrinjski trg št. 20.

Vsako naj pazi na varstveno znamko, ker samo oni trpotčev sok je iz moje lekarne ki ima na škatljici sliko Nikole Šubića Zrinjskega, bana hrvaškega.

Cena škatljice trpotčevega soka s točnim navodilom je 85 novčičev.

Poleg trpotčevega soka je dobro tudi gorski čaj proti kašlju rabiti.

Cena jednega zavitka gorskega čaja proti kašlju s točnim navodilom je 85 nč.

Jedno in drugo se pošlje vsaki dan proti poštnemu povzetju. Kdor pošlje denar naprej, naj prilačuna za tovrni list in zavitek 20 novč.

Lekarna k Zrinjskemu
II. BRODJOVIN
Zagreb, Zrinjski trg št. 20.

Genjeni gospod lekarinar!

Pred kratkim časom sem naročil od Vas eno steklenico krepilnih švedskih kapljic; te so meni in mojim znancem tako dobro storile, da moram Vas na tem dobrem leku najtopleje zahvaliti. Izvolite mi za moje znance še 3 steklenice po 80 novč. s poštnim povzetjem poslati.

Madruš, dne 26. maja 1898.

Spoštovanjem
VID ZANIČ

Prave krepilne švedske kapljice delujejo izvrstno proti vsem žledolnim bolim, popravljajo prebravo, čistijo kri jatejio žledolce. Od teh kapljic se izdobi vse boli žledolce in črev. dob se pa dober t.

Treba je paziti na varstveno znamko, ter samo one krepilne švedske kapljice so iz moje lekarne, ki imajo na steklenici sliko Nikole Šubića Zrinjskega, bana hrvaškega.

Cena jedne steklenice krepilnih švedskih kapljic s točnim navodilom stane 80 novč.

Pošljite se vsaki dan proti poštnemu povzetju.

Kdor pošlje denar naprej, naj prilačuna za tovrni list in zavitek 20 novč.

Lekarna k Zrinjskemu
II. BRODJOVIN
Zagreb, Zrinjski trg št. 20.

Naročila, ki znašajo **5 gld. ali več, se pošiljajo franko.**

Visoko spoštovani gospod!

Moja žena je ležala tri mesece radi trganja in bolečin po kosteh. Ko je začela uporabljati Vaše „mazilo proti bolim po kosteh“, je vstala že po 3 dni, in današnji dan, hvala Bogu, hodi. Zahvaljujoč Vas na tem izrednem mazilu, ostajam

Vam pokorni

BARTOL LISIČKI
V Strucu pri Stubici, 22. aprila 1898.

Mazilo proti kosteboli (Fluid), je jako dobro lečilo proti trganju in pokanju po kosteh, revmatizmu, bolečinam v križu, proti prehlajenju, pri prepihu itd. Mazilo okrepa izmucene žile, ter krepi starejšo ljudi, ki trpe na slabosti nog.

Vsak zavitek mora imeti varstveno znamko, t. j. sliko Nikole Šubića Zrinjskega, bana hrvaškega, ker samo tako je mazilo iz moje lekarne, katero tako varstveno znamko nosi na zavitku.

Cena jednemu zavitku tega mazila je 75 kr.

Razpošilja se vsaki dan proti poštnemu povzetju.

Kdor pošlje denar naprej, naj za tovrni list in zavitek prilačuna 20 kr.

Lekarna k Zrinjskemu
II. BRODJOVIN
Zagreb, Zrinjski trg št. 20.

Odda se v najem
štacuna, oziroma celo posestvo v Šturijah pri Ajdovščini s 1. januarjem 1899.

Štacuna je na dobrem glasu ter jako obiskovana. — Ponudbe naj se pošljejo lastniku g. Ivanu Defranceschi-ju.

Združene cekarne Bilje-Bukovica
(pošta Bilje pri Gorici)
imajo veliko zalogo vsakovrstnega opekarniškega materjala po sledečih zmernih cenah:
Navadna stavbna opeka št. 2 po 9 gld. tisoč.
Opeka št. 3 in 4 po 8 gl. tisoč.
Strešnike (korce) po 11 gl. tisoč.

SAUNIG & DEKLEVA

V Gorici — Nunska ulica 14-16 — V Gorici

Prodajalnica

in
edina mehanična popravilnica šivalnih strojev.

Zaloga slamoreznic najnovejših sistemov via Duomo št. 4.

Odda se v najem
štacuna, magazin in klet.

Riva Corno št. 1.

Prostori so pripravi za vsako kupčijo. Več se poizve v našem upravnistvu.

Jurij Mose v Gorici

trgovec z manufakturnim (krojnim) blagom v Raštelu št. 7-8

ima bogato preskrbljeno zalogo volnenih, svilnatih in bombažastih snovij za vsaki letni čas ter perila in platna iz samega lana za gospoda in kmeta. Najnovejšo moderno blago in perilo za vsaki stan, bodisi duhovnik, učitelje, uradnike itd.

Največja zaloga volnenih ali žimnatih blazin za postelje ter pogrinjal, vsakovrstnih volnenih plahit itd.

Vse blago prodaja po tako nizki ceni, da se ne boji tekmovalcev. 102

P. Drašček

trgovec z jedilnim blagom v Stolni ulici št. 2, v Gorici

priloga se p. n. slovenskemu občinstvu v 64 Gorici in z dežele.

Prodaja kavino primoso iz tovarne **ARNOLD & GUTMANN** z Dunaja. Zaloga žveplenk družbe sv. Cirila in Metoda.

Naznanilo.

Podpisani naznanja, da je s 1. septembrom 1898. prevzel žage g. Godine v Lokavcu pri Ajdovščini ter da more od tega dneva dalje služiti vsem p. n. g. odjemalcem z mehkiimi deskami, zagotavljam v to stroko na drobno in na debelo, kar se vse razpošilja iz mojega magazina v Lokavcu.

Proseč gg. posestnike, mizarje itd., da se poslužijo moje zaloge, zagotavljam najboljšo, najtočnejšo in kulantno postrežbo ter beležim

Z odličnim spoštovanjem

G 5 **Iv. Rollet.**
Lokavec v septembru 1898.

Usojam si slavnemu občinstvu, naznaniti, da prevzamem in izvršujem točno naročila na
kavo, čaj, olje, riž, makerone, delikatese, sadje, riže, vina itd.

Posiljate v oмотih po 5 K. oddajam po pošti, one od 30 K. naprej pa po železnici s povzetjem.

Take pošiljate se izplačajo vsakomur, posebno p. n. gg. krčmarjem, družinam in onim, ki rabijo za dom različne jestvine ali žele o raznih prilikah nabaviti si specialitete, katere se na deželi ne dobi, ali pa le zelo drago, n. pr. **morake riže in rake, sveže sadje, fino olje itd.**

Glavni moj namen je razpošiljati dobro blago in po nizki ceni.

Genike doposljem radovoljno in brezplačno. Za p. n. gg. trgovce imam poseben cenik in zamorem dajati blago po tako nizkih kupiti, da se ne bojim konkurence.

Tudi sprejemam zastopstva in vsakojaka posredovanja.

Z odličnim spoštovanjem

Ernest Pegau
TRST
(cl.) v ulici S. Francesco št. 6.

Na čež. jubil. razstavi odlikovan s sreb., drž. svetlj. Na ivovski razstavi s prvo ceno — srebrno svetlj.

Tovarna uzornih teledadnih priprav
JOS. VINDYŠ - A.
v Pragi na Smihovu
(Prah-Smichov) Vnohradská ulice číslo 816.
se priloga

k popolnemu uzornemu prirejevanju sokolskih in šolskih teledadnic

po najnovejših pripoznanih in praktičnih sestavih. V ta dokaz je na razpolago mnogo priporočnih spričal domačih in inozemskih.

Zagotavlja jedno leto. Cene zelo zmerno, plačuje se pa na mesečne obroke po volji in zmožnosti.

Navadne priprave so vedno v zalogi.
Geniki, proračuni in načrti za popolne teledadnice pošilja na zahtevo brezplačno in poštnino pristo. 80, 52-34

Poprave izvršnje po najnižjih cenah,